

Valtuuskunnan hyväksymä suunta-asiakirja
Luovutettu kulttuuriministerille joulukuussa 2008

Kulttuurialan toimintaedellytysten turvaaminen on kansallinen etumme

Luova ala - kuten musiikki, kirjallisuus, kuvataide, elokuva ja pelit - on maailmalla kasvava työllistäjä ja vientitulojen lähde. Jotta luova ala voi kasvaa ja työllistää myös Suomessa, sen toimintaedellytykset on turvattava.

Luovan alan arvoketjun perusta on taiteessa, kulttuurissa ja innovatiivisessa ajattelussa. Luovan talouden perusta on tekijänoikeus.

Suomalainen kulttuuri on vahva. Kansainvälisen kilpailun koveneminen asettaa sille kuitenkin kovan haasteen. Sisällöt ylittävät rajat vienti- ja tuontiartikkeleina. Kotimaisten sisältöjen tuottamiseen on kannustettava sekä lainsäädännöllä että rahoitus- ja veroratkaisuilla.

Kyse on sekä kansallisesta kulttuuri-identiteetistä että suomalaisista työpaikoista. Jotkut maat päätyvät pääasiassa kuluttamaan muissa maissa tehtyä viihdettä ja kulttuuria. Toiset taas turvaavat sen, että kotimaista kulttuuria tekemällä voi elää, yrittää ja luoda työpaikkoja. Miten Suomen käy, riippuu suomalaisten omista ratkaisuista.

Panostus luovuuteen ja luovaan alaan takaa korkeatasoisten, kansainvälisesti kilpailukykyisten kulttuuristen sisältöjen syntyminen Suomessa myös tulevaisuudessa.

- **Taiteen ja muun luovan alan koulutusta kehitettävä.** Suomi tarvitsee osaavia tekijöitä kaikilla sisällöntuotannon aloilla. Lisätään ja kehitetään luovien aineiden opetusta koulutuksen kaikilla tasoilla.
- **Yhteiskunnan taloudellinen panostus kohdalleen.** Suunnataan mm. TEKESin varoja entistä enemmän luovan alan kehittämiseen. Vahvistetaan pienelle kielialueelle elintärkeitä tukitoimia kulttuurituotteiden käännöksiin ja vientiin. Turvataan yhteiskunnan panostus kulttuurilaitoksille ja kulttuurin tukemiseen.
- **Kehitetään verotusta luovuutta kannustavaksi.** Myönnetään verohelpotuksia kulttuurituotteiden rahoitusinvestoinneista, alennetaan tallennekaupan ja verkkokaupan alv-verokanta 8 %:iin. Kehitetään taiteilijoiden mahdollisuutta tasapainottaa hyvien ja heikkojen vuosien verotusta.
- **Tekijänoikeussuojan seurattava teknistä kehitystä.** Turvataan kotimaisen luovan alan tekijänoikeussuoja vähintään samalla tasolla kuin kilpailijamaissa. Kohdennetaan hyvitysmaksu myös musiikkikännyköiden MP3-tallentimiin, toteutetaan heikomman osapuolen suoja ja turvataan sopimusvapaus myös monikanavajakelussa. Verkkopiratismiin torjumiseen tulee saada tietoverkkoja ylläpitävät operaattorit mukaan.
- **Edistetään vientiä.** Tuetaan luovan alan omien vientiorganisaatioiden ja taiteenalojen tiedotuskeskusten rahoitusta, tuotekehitystä, vientiosaamista ja kansainvälistä verkottumista sekä uusien organisaatioiden syntyä.

Perustelut ja taustaa

Kulttuurin ja luovuuden puolesta on tehtävä työtä.

Kulttuuri vaikuttaa laajasti. Se antaa elämään sisältöä ja tuottaa elämyksiä. Se kasvattaa sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia. Se lujittaa kansallista identiteettiä ja luo omaleimaista imagoa niin kansakunnille, alueille kuin eri väestöryhmille.

Luova talous on kasvava työllistäjä. Luovan alan liiketoiminta näivettyisi ilman luovaa työtä. Uutta ei synny ilman taiteen ja muiden sisältöjen tekijöitä. Siksi tarvitaan tasapainoinen luova talous, jossa arvoketjun (luova toimiala - käyttäjäyritykset - teknologiayritykset) mikään osapuoli ei hyväksikäytä toista.

Luovuus on resurssi, jota pitää kehittää. Kulttuurille ja luovuudelle tarvitaan huomattavasti nykyistä enemmän sijaa niin harrastustoiminnassa, työelämässä, yhteiskunnan tukijärjestelmissä kuin koulutuksessa.

Taiteilijoiden ja tekijöiden osaaminen on turvattava tulevaisuudessakin. Luovan alan ammatillisen koulutuksen erityisluonne on otettava huomioon koulutuspolitiikassa, kaikilla tasoilla.. Opettajien työtä pitää tukea ja lisätä luovien aineiden opetusta ja luovien ammattilaisten koulutusta. Korkeatasoinen ammatillinen koulutus edellyttää lisää resursseja, lähiopetusta ja pieniä ryhmiä.

Tietoyhteiskunta elää luovista sisällöistä

Suomalainen tietoyhteiskuntakeskustelu keskittyy usein tekniikkaan. Tekniset laitteet eivät kuitenkaan mene kaupaksi, ellei niihin ole tarjolla kuluttajaa kiinnostavaa sisältöä. Tietoyhteiskunta on tosiasiaassa sisältöyhteiskunta, jossa sisältöjen ympärille syntyy uutta liiketoimintaa.

Tietoyhteiskuntakehitys lisää luovien ja taiteellisten sisältöjen käyttöä ja kulutusta. Sisällön tekijöille ja tuottajille kuuluu mahdollisuus saada oikeudenmukainen osuutensa tästä käytöstä ja kasvusta. Kun he saavat tuotteidensa käytöstä oikeudenmukaisen korvauksen, tietoyhteiskunnassa syntyy uusia työpaikkoja ja kotimainen luova ala kasvaa.

Tarvitaan tasapainoinen luova talous

Hyvä tekijänoikeussuoja on luovan alan kilpailukykyvaltti. Tietoyhteiskunnassa tarvitaan tasapainoinen luova talous. Tekijänoikeus on luovan alan tärkein tukipilari, joka mahdollistaa ammattimaisen luovan työn, tuotekehityksen, yritystoiminnan ja vaihdannan.

Tekijänoikeus on turvattava tietoyhteiskunnassa. Sopimusoikeus on säilytettävä myös monikanavaisessa maailmassa. Tekijänoikeussuojan on oltava meillä vähintään samalla tasolla kuin kilpailijamaissamme.

Piratismia torjuttava myös tietoyhteiskunnassa

Tietoyhteiskunnan uudet tekniikat luovat uusia mahdollisuuksia käyttää toisten työn ja yritystoiminnan tuloksia luvatta ja vastoin lakia. Oikeudenomistajilla täytyy olla oikeus ja keinoja puuttua oikeuksiensa loukkauksiin. Jotta tietoverkkoihin voi syntyä kannattavaa sisältöalan liiketoimintaa, teleoperaattorien pitää ottaa merkittävästi suurempi vastuu teosten ja sisältöjen laittoman verkkojakelun torjumisesta.

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY on laaja-alaisin kotimaisia kulttuurintekijöitä ja yrittäjiä edustava yhteistyöprojekti. Se vahvistaa vuoropuhelua alan toimijoiden kesken ja tuo luovan alan yhteisen äänen kuuluviin toimialan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Lyhdyn valtuuskuntaan on sen jäsenjärjestöjen ehdotuksesta valittu kaudelle 2007/2008 seuraavat henkilöt: Puheenjohtajistoon Olli Kortekangas ja Aleksis Bardy, jäseniksi Tommi Lindell, Torsti Lehtinen, Claes Olsson, Petr Rehor, Petri Jokiranta, Markus Rissanen, Jarkko Hentula, Anja Hatva, Ilari Kuittinen, Asko Kallonen, Perttu Haapanen, Jukka Helle, Katariina Lillqvist, Sini Perho, Sofi Oksanen, Timo Vatanen, Jaakko Veijola, Tuija Lehtinen, Raili Mikkanen, Pekka Hako, Pekka Ruohoranta, Reeta-Leena Korhola, Pekka Ruuska, Anna Seppo ja Markus Nordenstreng.